Constantin Stamati

Domnia elefantului

Fabule

Constantin Stamati

Editura Bestseller

Imagine: Carlos Caetano

bestseller

Carte electronică publicată cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe – Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni.

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE
DEPARTAMENTUL POLITICI PENTRU RELAȚIA CU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Domnia elefantului

Traducere din Ivan Andreievici Krâlov de Constantin Stamati

Acel mare și puternic,
Măcar cât de bun să fie, nemândru și răbdător,
Însă fiind făr' de minte eu nu-l socotesc de vrednic
Să fie cârmuitor;
Căci odată elefantul s-au rânduit în domnie,
Și măcar că ei, firește, au multă înțelepciune,
Sunt la trup mari, arătoși
Și vârtoși,
Însă, lucru de minune,
Că acest principe-al nostru avea atâta prostie,
Că bietele oi și capre, plângându-se lui odată
Asupra lupilor aprigi că le jupoaie de piele,
El au început îndată
A plânge de a lor jale,
Și cu mânie răcnind:
„O, lupi plini de vicleșuguri! O, tâlhari nelegiuiți,
De unde vi s-au dat voie pe oi, capre să beliți?"
Iar lupii, îngenunchind,
Au zis: „Nu te întărta,
O, doamne, măria ta!
Căci însuși tu ne-ai dat voie, făcându-ți milă de noi,
Să strângem cest bir ușor de la varvarele oi,
Luând de fieștecare numai câte o pielcică,
Ca să ne facem cojoace.
Deci aceste toante dobitoace,
Pentru așa lucru de nimică,
Se jeluiesc măriei tale
Degeaba și făr' de cale..."

Atunci elefantul zise: „Bravo, voi aveți dreptate,
Dacă nu mă înșelați,
Adică de nu luați
Câte două piei de oaie, pentru care strâmbătate,
De voi afla că o faceți, grozav veți fi pedepsiți.
Câte o pielcică, însă, făr' de grijă jupuiți;
Și voi, oilor, să nu mai îndrăzniți
Cu jalbe să mai veniți.
Căci a mea milă domnească strâmbătate nu va face,
Lăsând pe bieții lupi iarna să peie făr' de cojoace."

Mascurii în vie

Odată s-au întâmplat
Că niște porci stricători într-o vie au intrat,
Găsind poarta făr' de pază, căci vierul se-mbătase,
Și pe cuptor se culcase.
Via era minunată, vița era de soi bun,
Sădită de Ștefan-vodă, după cum românii spun;
A ei struguri ca de aur, sau de granat mărgele,
Pleca mlădioșii curpeni la pământ în floricele,
Și plini de mursă ca mierea aștepta culegătorii,
Meșteri să știe să facă din al lor must belșugat
Vinul cel mai minunat,
Demn și pentru trapeza lui Jupiter tunător,
Dar, cum am zis, tocmai atunci, din nenorocire,
Sosi și a ei pieire;
Căci porcii, ce nimic nu cruță,
Sta grohăind, între dânșii zicând: "Cum se fudulește
Ceastă vie roditoare și cum de frumos rodește,
Și cum strugurii pe dânsa stau bour și se gurguță!
Nu cumva gândește, oare,
Că sub a ei frunze late
Să se umbrească poate
Vreun crai sau herțog mare,
Și să bea al ei nectar?
Dar noi să o umilim,
Să o pedepsim amar:
La dânsa să năvălim,
La pământ s-o prăvălim,
În picioare s-o sfărmăm,
Poama, frunza să-i mâncăm,
Rădăcina să-i scurmăm,
Ca să nu se mai cunoască
Că putu vrodinioară aici via să rodească".

Într-acest fel grohăiră,
Și se și porniră,
Și-ntr-o oară biata vie au fost fărâmată,
Și scurmată,
Și de tot stricată;
Căci este la toți știut,
Ce pagube au făcut
Cest soi rău de dobitoace, prin țări unde-au petrecut...
Pân' și la moșii răpite
De însuși a lor stăpân, făr-a fi de el poprite.
Căci lui foarte mult îi place
Slănina pe porcii săi să fie groasă și grasă,
Iar de poznele ce fac lui puțin îi pasă.
Deci rădăcina de vie au strigat cu duios țipet:
"O, voi, fiară făr' de milă, barbare și făr' de cuget,
Măcar că m-ați sfărâmat,
Rădăcina mi-ați scurmat
Și roada mi-ați îndopat,
Ba încă vă bucurați că m-ați desființat!
Dar să știți, cumplite fiare, că și pe voi oarecând,
Oamenii buni ucigând,
Și foc mare aprinzând,
Din curpenii viei mele acestei părăginite,
Pe-ai mei cărbuni vă vor frige,
Și mâncând a voastră carne, vor chiui și vor zice:
"Să bem vin din roada viței după seculi odrăslită,
Si-n veci să trăiască via,
Care tot învie,
Măcar porcii să o strice."
. . . . . .
Două zicători știute a neamului românesc,
Ce le au ei din vechime, au fost și sujetul meu,
Pentru fabula aceasta pe care v-am descris eu,
Și pe care ca o odă viilor o hărăzesc.
Una este — cât țiu minte — când norocul ne-

ndurat
Aruncă o biată fată,
Bună, frumoasă, -nțeleaptă,
În brațele unui bărbat
Varvar sau berbant...
Atuncea românii noștri au deprindere să zică
Că poama cea bună porcii o mănâncă...
. . . . . .
Alteori, când vedem iarăși că iese și se ivește
Din populul românesc un om mai deosebit,
A căruia fapte bune pe toți ai săi covârșește,
Atuncea, cercetând noi bine, vom deslușI negreșit
Că strămoșii celui om au fost cetățeni măreți
Sau poporăni cinstiți...
Și atunci românii noștri iarăși sunt deprinși să zică
Că vița-de-vie,
Cât de târziu, tot învie.
Pentru că această plantă odrăslește, se ridică,
Fie și părăginită și iarăși aduce roadă,
Măcar focul să o ardă
Sau gliganii să o roadă.

Leul și țânțarul

Traducere din Ivan Andreievici Krâlov de Constantin Stamati

Leul nu băga în samă cât de puțin pe țânțar,
Deci s-au mâniet țânțarul, nemaiputând suferi,
Hotărî să-i dea războel măcar de ar și pieri;
Și fiind însuși ostașul și tot el și trâmbițar,
Bâzâiește cât ce poate, cheamă pe dușman la luptă;
Leul face haz și râde; țânțarul mai rău se-ncruntă,
Și când pe la ochi îi țipă, când la urechi, când la spate,
Căutând loc să-l rănească și timp mai îndemănat.
Și apoi ne-ncetat,
Ca vulturul se repede și înfige cât ce poate
Pliscul său în nări la leu.
Leul răsare, răcnește, răsucind coada mereu,
Dar țânțarul nici ca cum de leu nu se îngrozește,
Bea a vrăjmașului sânge cu gust, și se fudulește.
Leul scutură cu capul, și a sa coamă clătea,
Iar țânțarul, ca un erou, de pe nas nici se clintea,
Și ca să-l mai necăjească în ureche i-au intrat,
Ș-acolo cântând dulce în sfârc pliscul și-au băgat,
Încât leul
Însuși cu a sale gheare capul său își drepăna,
Și de durere groaznic răcnind,
Cu dinții pământul scurma,
Iar fiarele de pe munți priveau și se bucurau...
Deci leul de-a sa rușine fuge cât poate mai iute,
Înapoi făr' să se uite,
Ca când îl gonea potopul, trăsnetele, sau pojarul.

Dar cine atuncea numai n-avea grijă cât de mică?
Ţânţarul.
Aşa leul, zbuciumat, cu nările sângerate,
De tot au ostenit,
Pe pământ s-au trântit,
Şi eternă pace de la ţânţar au cerut,
Cu tocmelele ce ţânţarul au vrut;
Care după ce i-au supt sângele ne-ndurat,
Şi ca un alt Ahil după ce l-au biruit,
Apoi şi ca un alt Omir însuşi el şi-au preamărit
Prin codri a sa putere
Şi a leului cădere.
. . . . . .
De cel bicisnic nu râde, pe cel slab nu asupri,
Căci Dumnezeu făr' de milă celor mândri răzbunează,
Apoi pe a ta putere foarte nu te bizui,
Ca când de nime nu-ţi pasă,
Căci vezi leul ce păţeşte în pilda ce ţi-am spus eu,
Şi cât de amar ţânţarul pedepsi pe mândrul leu.

Măgarul împodobit

Traducere din Ivan Andreievici Krâlov de Constantin Stamati

Odată s-au întâmplat
Un pașă la Țarigrad să fie foarte bogat
Și să aibă un măgar pe care umbla călare,
Împodobindu-l frumos cu tacâmuri scumpe foarte;
Deci mergând pe dânsul la primblare,
Oamenii i se închina, dându-se din drum deoparte;
Iar măgarul socotea că oamenii lui se închină,
Și de-aceea se făcuse mândru și foarte sumeț,
Și așa de îndrăzneț,
Că pe uliță mergând, buzna peste oameni da,
Sau arunca din picioare spre a-i fețeli cu tină,
Iar bietul popul rabda
Măgarului cest obraznic de frica celui călare
Orice înfruntare.
Odată însă măgarul din grajd afară ieșind,
Și viindu-i chef să umble singur pe ulița mare,
Ca să facă haz, văzând
Oamenii cum i se-nchină,
Au început să și zburde, să zvârle și să-i lovească.
Dar cine au fost de vină,
Dacă oamenii cu parul au început să-l stâlcească?
Deodată însă măgarul socotea că este șagă,
Văzând însă mai târziu că șaga era prea groasă,
Au fugit rușinat acasă,
Și atunci au început să înțeleagă
Că toți măgarii în lume sunt sade numai măgari,
Fie cât de podobiți

Și cu aur poleiți,
Și aibă măcar protectori pe toți boierii cei mari.
. . . . . .
Măgarii, ca și ciocoii, întocmai se bizuiesc,
Când se știu proteguiți,
Și de înțelepte sfaturi nicidecum nu se sfiesc,
Pân-când nu sunt pedepsiți.

Prieteșugul cânesc

Traducere din Ivan Andreievici Krâlov de Constantin Stamati

Sub fereastră la bucătărie,
Roșca și cu Tarca la soare se culcase,
Măcar că după datorie
Ei nu trebuia să lase
Poarta făr' de păzitor.
Dar fiindcă atuncea se săturase,
Și era politicoși cu oricare trecător,
Ziua nu iubea să hămăiască,
Iar noaptea să nu se odihnească.
Deci începu între dânșii să judece, să vorbească
De unirea cea frățească...
De soarta lor cea câinească
Și, în sfârșit, de prieteșug.
"Ah! ce este mai plăcut — au zis Tarca suspinând —
Decât doi prieteni buni și fără de vicleșug?
Căci a lor inimi legate delaolaltă fiind,
Și apoi fieștecare vrând mai fraged să se poarte,
Făr' de al său drag consoțiu nici să mănânce nu poate,
Și la nevoi stă cu pieptul și pentru dânsul se bate.
Iar dacă mâhnit îl vede măcar numai o minută,
În ochi dulce i se uită,
Și nici că se alinează
Până când nu-i ușurează
Soarta ce îl împilează!
O așa fel de unire de-am avea noi amândoi,
Atunci, Roșcuță amate, pentru noi,
S-ar părea că trece timpul repede și făr' de veste..."

La aceste Roșca răspunse oftând:
“Și greu îți pare că este?
Dacă noi la un stăpân ne aflăm servind,
Și tot de un neam fiind,
Să facem, amată Tarcă, un prieteșug vestit,
Căci mă aflu prea mâhnit
Văzând că o zi nu trece ca să nu ne clănțenim.
Și nu avem pentru ce, stăpânul să ne trăiască,
Ca tot așa să ne hrănească
Și să ne proteguiască,
Iar noi prieteni să fim;
Măcar că de când îi lumea prieteșugul câinesc
Este ca cel omenesc...”
Atunci Tarca strigă:
“Noi însă să fim spre pilda oamenilor pe pământ,
Și dă-mi laba!” “Na-ți-o, frate!” Deci îndată apucând
Unul pe altul să strângă,
Se săruta cu dulceață
Și se ținea strâns în brațe,
Neștiind de bucurie ce nume să-și potrivească.
Orest al meu! O, Pilade! începu să se numească,
De-acum dintre noi lipsească zavistea, pizmuirea...
. . . . . .
Dar atunci, din nenorocire,
Bucătarul aruncară
Un ciolan din cuhne-afară,
După care cu iuțeală amicii sar, se aruncă,
Și iată că de la dânsul la scărmănat se apucă
Pilad cu Orest al nostru, încât flocii le mergea,
Și de urechi făr’ de milă se trăgea,
Amiciția lor uită între ei alcătuită,
Încât sărind bucătarul cu ciomagul i-au stâlcit,
Pân’ ce i-au despărțit.
. . . . . .
Și prieteșugul nostru întocmai așa se strică,
Din pricină de nimică,

Mai ales când doi amici au să-mpartă un folos,
De preț măcar cât un os.

Răpitorul

Un oarecare răpitor foarte se înavuțise,
Și cu jurământ la toți făr-a-l întreba spunea,
Și sufletul își punea,
Că el acea avuție nu că doar o grămădise,
Dezbrăcând pe cineva fățiș, sau că o furase...
Ce ca din cer îi picase,
Și că el nu avea frică
Cineva să-l oblicească c-au umblat cu oca mică,
Adică că pe cineva au înșelat;
Deci socotea cu ce chip să mulțumească
Domnului de comoara ce i-au dat,
Sau că poate el, sărmanul, gândea să se pocăiască.
În sfârșit, el hotărăște pentru săraci să zidească
O casă mare în care să-i adăpostească
Și să-i hrănească.
Deci răpitorul începe casa și mai o gătește,
Și plimbându-se printr-însa, însuși cu sine grăiește:
„Iată fapta minunată ce și Domnului îi place,
Care de acum cu mine trebuie să se împace
De câte pozne am făcut.
Iar săracii pentru mine vor conteni a se plânge
Și a mai zice
Că eu sângele le-am supt.
Căci ei în această casă vor trăi mai mulțumiți
Decât în casele lor, pe care eu le-am luat,
Și mult mai bine hrăniți,
Dându-le lor de mâncat
Bucate boierești,
Iar nu țărănești...”
Atunci un om oarecare, ce pe acolo trecea,
L-au auzit ce zicea
Și i-au răspuns:
„Adevărat, mulți săraci aici să grămădești poți,

Dar nu știu de vor încăpea toți
Pe câți ai jăcuit
Și pe câți ai calicit,
Din a cărora avere ai zidit această casă
Frumoasă,
Ba încă te și fălești că le dai degeaba masă”.
. . . . . .
Și eu zic că vai de-aceia ce pe săraci miluiesc
Cu banii ce de la alții cu nedreptate răpesc.

Aslanaș cel bogat și momița lui

Eu tac mulcu, nu mai grăiesc, mă mir de ce văd acum!
Că mai bine este omul să nu-nvețe nicicacum;
Căci de ce să se trudească zi și noapte tot citind,
Și de ce să-și piardă vremea patriei sale slujind?
Și de ce fapte slăvite,
Dacă nu sunt prețuite?
Când acel ne-nvățat,
Dacă soarta avere i-au dat,
Și vro țolină frumoasă de femeie au luat,
Făr-a osteni ceva,
Și făr-a servi cândva,
Tot același respect are,
În oricare adunare,
Ca și omul învățat.
Precum s-au și întâmplat, că nu demult la Bagdat,
Un neguțitor onest, strângând multă avuție,
Au răposat,
Lăsând a sa clironomie
Fiului său Aslanaș. Însă acest băietan
Nu semăna cu-al său tată, ci chiar a orangutan,
Căci el numai când dormea din trup nu se schimosea,
Dar îndat' ce se trezea,
Făcea cu mare iuțeală fel de fel de strâmbături
Și sprintene sărituri.
Cu toate acestea, Aslan simțindu-se nătărău,
Și fiindcă de la dascăli învățase foarte rău,
Au auzit de-o momiță
Că se vinde la mezat
Și că era minunată
De-nvățată,
Și că semăna cu dânsul și la fire și la stat.
Deci au socotit s-o ieie ca să-i fie dăscăliță,

Și măcar că era scumpă, dar el o au cumpărat;
Momița, însă, firește, deși este prea isteață,
Și hazlie, șugubață,
Însă este pizmătară,
Vicleană și râzătoare
Neamului ei semănând;
Și alt moral neavând,
Decât pe oameni scuipând,
Dacă nu o dezmierda.
Iar cu cei ce-o netezea,
O gâdilea după cap și cu dânsa șuguia,
Sau glumea,
Ea prea amabilă era.
Deci ea pe al său elev asemine l-au deprins
Să-și bată joc de oricine, să ieie pe toți în râs,
Carii nu-l băga în samă sau nu sta cu el la sfat,
Fie onest învățat și de orice rang înalt,
Așadar, cest fleac de om așa se obrăznici,
C-a început a îndrăzni,
A încredința pe toți,
Că el cu a sa momiță în Bagdat ar fi ce-ar fi,
Încât pași, aiani, spahii și alte rejealuri mari
Îl ascultă căscând gura, ca când ar fi fost netoți,
Când le spune Aslanaș de-ai săi bani și armăsari.
Dar beii cei tineri,
Ce nu era nătărăi,
Lăuda a lui momiță, tot cu dânsa se juca,
Și când îi încălica,
Îi striga toți într-un glas: aferim și mașala.
. . . . . .
Această pildă ciudată
Cu greșeală ne arată
Că cel făr' de nici un merit, numai să aibă avere,
Și o cochetă muiere,
Trăiește prea minunat,
De toți fiind lăudat.
Eu însă din contra zic,
Că la oameni ce au minte el este om de nimic.

Ciuma dobitoacelor

Traducere din Ivan Andreievici Krâlov de Constantin Stamati

La o grea boală de vite leul au și hotărât
Ca să adune la sfat fiarele și dobitoace,
Care, neavând ce face,
Debile și istovite, cum au putut s-au târât
Și cu umilință mare pe lâng-a lor împărat
Toate s-au înșirat;
Apoi cu luare-aminte către el ochii holbând,
Și cu gurile căscate, cu urechile trăgând,
Îl aștepta să grăiască;
Iar el începu așa porunca sa să rostească:
„Să știți, amatelor mele,
Că cerul urgisit este de-a noastre păcate grele,
Și atunci ne va ierta
Când acel ce dintre noi fiind mai mult vinovat
Chiar de bunăvoia sa
Va primi să-l jertfim cerului neîndurat;
Și pe lâng-această pârgă plecată și cucerită,
Unind și a noastră rugă fierbinte și umilită,
Poate să se îmblânzească,
Ciuma din noi să gonească.
Au doar voi, fraților mei, nu știți mai bine
Și decât mine
Că acei ce pentru alții de voia lor se jertfesc
C-a lor nume preamărit de istorici se vestesc?
Așadar, să hotărâm,
Ca fiștecare din noi să-și mărturisească,
Făr' să mințească
Și făr' să ne sfiim,
Cele de voie și făr' de voie păcate făcute,
Măcar cât de multe.
Eu din partea mea vă spun că mă știu puțin

greșit,
Căci degeaba și făr’ de vină multe oi am spârcuit!
Ah, și câteodată — dar cine-i făr’ de păcat!
Și pe cioban l-am mâncat.
Deci eu ca un păcătos mă supun să mă jertfiți,
Dar ca să știm,
Cine va fi mai greșit și pe acela să-l jertfim,
Mai întâi și voi ca mine dreptul să mărturisiți,
Și atunci o așa pârgă pe dreptate hărăzită
Cu priință și plăcere în cer va fi primită.”
„O, bunule împărate, strigă vulpea-nșelătoare,
Mâncând bietele oițe,
Zici că ai păcătuit dintr-o bunătate mare,
Dar eu mă jur pe credință
Că n-au trebuit să cruți, nici milă a ți se face
De-așa proaste dobitoace,
Căci stăpânul ce voiește la așa mișei să placă
Sau este bun peste samă, sau vrea onor să le facă.
Cu acestea ce zic eu îndrăznesc a socoti
Că toți ce se numesc fiare cu mine se vor uni.
Iar ce ai spus de ciobani, noi te rugăm cu o gură,
Acestui soi făr’ de coadă, ce merge drept și-ngâmfat,
Tot pe obiceiul tău, să le dai învățătură,
Căci ei cutează să zică că nouă îi împărat.”
Așa vulpea au grăit,
Iar leul s-au cam zâmbit...
Și vicleana au scăpat,
Nespuind nimic de sine.
Celelalte dobitoace strigă: „Vulpea zice bine!”
Și ca să se lingușească,
Către leu au strigat toate: „Împăratul să trăiască!
El este făr’ de păcat,
El este drept împărat!”
Deci după leu, ursul, tigrul și lupul mărturisi
Păcatele câte au vrut, hotărând a se spăsi,
Însă de-acelea mai crunte
N-au vrut să mărturisească,

Care deși erau știute,
Dar nici una dintre fiare nu cuteza să crâcnească.
Așadar, cele cu căngi, cu colți mari și ascuțiți,
Tot așa s-au îndreptat,
Nu numai că n-au păcat,
Dar că pot să fie numite
De sânte.
Atunci și neghiobul bou să aibă rând au cerut,
Zicând: „Și eu
Sunt greșit, căci într-o iarnă de demult
Stăpânul mă hrănea rău;
Deci dracul m-au îndemnat
Să săvârșesc un păcat.
Și negăsind nicăierea mâncare, cât de puțin,
Din stogul popei o dată apucăi cu gura fân...”
Abia au zis el aceasta, și s-au stârnit vuiet mare,
Strigă urșii, tigrii, lupii cu glasuri îngrozitoare:
„Iată hoțul și poznașul ce au mâncat fân străin,
Apoi de mirat nu este dacă cerul cu mânie
Pentru a lui fărdelege ne-au trimis ciumă și chin.
Deci ca să îmblânzească o așa dreaptă urgie
Pe dânsul să-l facem jertfă pentru ale lui greșele,
Ca să nu-nvățăm și noi de a lui năravuri rele...”
Și unindu-se la sfat,
Toți pe bou l-au osândit
Și în tavă l-au trântit,
Măcar că făr’ să-l mai frigă, ei de crud l-au ospătat.
Întocmai și între oameni acel slab și umilit,
De-au greșit cât de puțin, este rău și osândit;
Și dacă acei puternici fac vederat vro greșeală,
Pentru care cu dreptate de Domnul se pedepsesc,
Cel slab zic c-au fost sminteală,
Și pe el îl osândesc.

Bătrânul țăran și moartea

Traducere din Ivan Andreievici Krâlov de Constantin Stamati

Un bătrân prea istovit de nevoie și de trudă,
Iarna, când era frig mare, sau toamna, pe vremea udă,
Adunând puține lemne în codru cu depărtare,
Le-au ridicat în spinare,
Și abia stând pe picioare, se întorcea tremurând
Către al său bordeieș, friguros și plin de fum,
Plângând și amar oftând;
Apoi au stătut în drum,
De s-au odihnit.
Și din spate la pământ sarcina sa slobozind,
Au căzut și el pe dânsa ostenit și gâfâind,
Și așa au grăit:
„O, vai mie, ticălosul, ce să fac, cum să trăiesc,
Și cum pot să împlinesc
Câte se cer de la mine, și când toate îmi lipsesc.
Biata babă, copilașii, goi, de foame hămesiți,
Nu am pentru dânșii hrană, nu am cu ce să-i îmbrac.
Iar zapciii făr' de milă din casa mea nelipsiți
Cer birul, cer boierescul și în multe părți mă trag,
Încât de când m-am născut pân' ce am îmbătrânit
Nici de-o zi de bucurie eu nu m-am învrednicit!
Deci, moarte, vin' de mă scapă de o viață ticăloasă..."
Abia cuvântă aceasta, și moartea, ce niciodată
De lângă om nu lipsește, stă dinainte-i îndată
Cu strălucita sa coasă
Și zice: „Tu m-ai chemat, apoi, iată, am venit."

Bătrânul, știind că moartea nu iubește multă șagă,
De tot au încremenit,
Dar mai viindu-și în fire, i-au răspuns: „Eu, soro dragă,
Te-am chemat ca să-mi ajuți, să pui sarcina în spate,
Căci mă grăbeam să mă duc, fiindu-mi casa departe,
Și atunci,
Poți să te duci
Dumneata unde poftești.”
Dintr-aceasta noi vedem că de-i urât să trăim,
Însă când sosește moartea, ni-i mai urât să murim.

Frunzele și rădăcina

Traducere din Ivan Andreievici Krâlov de Constantin Stamati

Într-o zi de primăvară, frumoasă și seninată,
Frunzele verzi a pădurii, umbrind o costișă toată,
Au început cu zefirii într-acest chip să șoptească
Și să fălească
A lor desime tufoasă
Și umbroasă,
Zicând: „Au nu noi suntem podoaba a văilor ce umbrim,
Au nu cu noi și copacul îi falnic și învăscut,
Îi răsfățat și plăcut?
Apoi de ne lăudăm, noi nici că păcătuim,
Căci arborul făr' de noi, gol, nimic nu însemnează;
Și tot noi umbrim păstorul,
Și sub ale noastre poale odihnește călătorul,
Și a fecioarelor horă sub noi cântă și săltează,
Iar dimineața și sara fragede privighetori
La noi vin de desfătează
Și primăvara serbează.
Pân' și însuși voi, zefirii, ușori și nestătători,
Șuguiți cu noi neîncetat"...
Atunci glas cu umilință de sub pământ le-au răspuns:
„Voi, frunzelor, ați uitat
Nouă să ne mulțumiți că vă aflați colo sus."
Deci frunzele, foșnind groaznic, au întrebat cu glas
mare:
„Cine este-acolo, oare,
Cu noi de se potrivește

Și cu obrăznicie grăiește?”
„Noi suntem aciea care în întuneric trăim
Și scurmăm pământul negru, pentru ca să vă hrănim.
Au voi pe noi nu ne știți,
Că noi suntem rădăcina copacilor răsfățați,
Și înalți,
Pe care voi înverziți?
Deci să vă fie de bine al vostru trai cu trufie,
Că natura au vrut să ne osebească,
Ca frunza în toată vara alta din nou să-nverzească,
Spre trecătoarea podoabă.
Pierind însă rădăcina, vă uscați și voi pe loc,
Și tot arborul atuncea nu este de altă treabă
Decât numai pentru foc.”
Fabula de la sine
Se-nțelege bine,
Făr-a fi tâlcuită de mine.

Gâștele

Traducere din Ivan Andreievici Krâlov de Constantin Stamati

Un țăran la târg ducând,
De dinapoi c-o prăjină,
De gâște un cârd,
Nu pot ști din ce pricină,
Făr' cea mai mică cruțare,
Le gonea cu defăimare.
Se vede că a lui grabă era ca să ia preț mare.
Apoi noi știm foarte bine că interes unde-avem,
Acolo nu numai gâște, dar nici oameni nu cruțăm...
Și dar pe țăran nu învinovățesc.
Gâștele însă altfel aceasta înțelegea,
Căci întâlnind pe drum ele un călător ce trecea,
Pe țăran așa pârăsc:
„Unde s-au văzut în lume gâște mai nefericite,
Și de un țăran ca acesta mai osândite,
Gonindu-ne cu prăjina, ca pe niște păsări proaste,
Și bătându-ne la coaste.
Și nu știe el, țăranul, că-i dator să ne cinstească,
Căci neamul nostru se trage din cârdul acel slăvit
Ce Roma odinioară au mântuit.
Ah! când ar putea el să citească
În istorii și să vadă romanii vechi cât serba
Acele gâște proslăvite și câte serbări le da!"
Atunci le-au zis călătorul: „Au și voi să fiți serbate
Ca acele gâște onorate?"
„Dar dumneata n-ai citit ce au fost strămoșii noștri?"

„Mie îmi este știut
Că Roma s-au mântuit de către strămoșii voștri,
Însă vreau să știu: voi ce-ați făcut?”
„Noi nimică, dar strămoșii n-au făcut destulă treabă?”
„Lăsați pe strămoși în pace, de dânșii nime nu-ntreabă,
Căci ei după a lor fapte și plată și-au primit
Iar voi, iubitelor mele, sunteți de friptură bune,
Și puful vostru de perini moi, trufașe de dormit,
Și nu vă mai lăudați cu strămoșii răposați,
Dacă voi nimică nu însemnați.”
S-ar putea fabul-aceasta mai pe larg a o vă spune,
Dar mă tem gâștele să zădărăsc
Și de tot să le mâhnesc.

Leul la vânat

Traducere din Ivan Andreievici Krâlov de Constantin Stamati

Fiind megieși din întâmplare,
Leul, vulpea, lupul și un câine,
S-au alcătuit toți între sine
Să meargă la vânătoare
Și ce va prinde fiștecare
Să puie tot la un loc, și apoi în patru părți
Să împartă tot vânatul, ca niște tovarăși drepți.
Deci nu știu cum și ce fel vulpea mai întâi au prins
Un cerb mare și hrănit,
Și îndată la consoții au trimis,
Să vie ca să împartă vânatul acest slăvit.
S-au strâns toți, vine și leul și ghearele își arată,
La tovarăși slut privește,
Și însuși el se gătește
Vânatul prins să împartă.
Deci rupând cerbul îndată,
Zice: „Noi toți suntem patru, apoi luați sama bine,
Căci după cum ne-am alcătuit,
Un pătrar mie mi se cuvine,
Iar pe celălalt, ca leu, îl voi lua negreșit;
A treia se cade mie, căci sunt decât voi mai tare,
Iar la pătratul al patru, care laba va întinde,
Eu îi spun mai înainte
Că tot de brânca mea moare."

În zadar cu cel puternic cel slab se-ntovărășește,
Căci câștigul îl răpește de-a pururea cel mai tare,

Iar la pagubă cel slab parte are,
Și nici să se jeluiască îndrăznește.

Vulturul și paingănul

Traducere din Ivan Andreievici Krâlov de Constantin Stamati

Zburând vulturul cu fală decât nourii mai sus,
În sfârșit, el se coboară spre a Caucazului munte,
Și acolo pe un cedru de-o sută de ani s-au pus,
De unde privea sub sine oblaste nemărginite;
Acolo pe șes pâraie curgând strălucea la soare,
Aici lunca înflorind,
Codrii pe munți înverzind;
Acolo zbuciumându-se a Caspiei Mare,
Ca a corbului aripă înnegrind până departe.
Sumețul vultur de-aceste atunci mirându-se foarte:
„O! Jupiter, au strigat, îți dau laudă, mărire!
Cu cale de ai găsit, mie debilă zidire,
Să-mi dai putere să zbor acolo unde gândesc
Și pe toți să covârșesc,
Și să mă învrednicesc,
Ca să pot privi sub mine frumusețea lumii toată...”
Și iată de pe o creangă un paingăn îi răspunde:
„Tu ești fălos peste samă, iubite, această dată,
Căci eu mai jos decât tine nu sunt nici de un grăunte.”
Vulturul ia sama bine și vede adevărat,
Deasupra sa un paingăn ce mreaja și-au rășchirat,
Ca când vrea perdea să țese între vultur ș-între soare,
Deci vulturul îl întreabă: “Acolo cum te-ai suit,
Când nici o pasăre alta din câte sunt pe pământ,
Pretutindenea zburând,

Până aici să se suie nici una n-au îndrăznit?
Iar tu, un vierme urât,
Doar pe brânci de te-ai târât,
Măcar că în locul tău eu așa n-aș fi făcut,
Să mă înalț așa tare, de unde mai apoi vrând,
Să mă scobor iar la vale în alt fel n-aș fi putut
Decât cu grumazul frânt.”
„Este drept ceea ce-ai spus,
Paingănul i-au răspuns,
Însă eu de tine m-am aninat,
Și fiind ascuns sub coadă-ți însuți aici m-ai adus,
Unde acum făr’ de tine pot să trăiesc minunat,
Și-naintea mea de-acum nu te făli altădată...”
Atunci eu nu știu de unde se porni vifor deodată,
Care suflă pe paingăn cu a sa mreajă întinsă,
Prăvălindu-l jos de râpă, de unde el se suise.
Eu nu știu dumilorvoastre, însă mie mi se pare,
Că cu acest paingăn au asemănare
Toți acei ce nu au minte și nu vor a osteni,
Ce se țin făr’ de rușine de cozile celor mari,
Și se-nalță făr’ de veste, îndrăznind a socoti
Că cu a lor dignitate s-au făcut avuți și tari,
Uitând că un vifor numai poate să-i oboare jos,
Ca pe paingănul lăudos.

Drumeții și câinii

Traducere din Ivan Andreievici Krâlov de Constantin Stamati

Doi prieteni sara la un loc mergea,
Și de-a lor interesuri între ei vorbea,
Și iată,
Deodată,
De lângă o poartă,
Un câine au lătrat,
După care alții, de prin alte curți,
Sărind i-au împresurat.
Și așa erau de mulți,
Că unul din trecători o piatră au apucat;
Atunci celălalt au strigat:
„O, frate, leapădă piatra și mergi pe drum înainte,
Căci oricât ne-am bate capul, câinii nu pot avea minte!
Ce noi să-i lăsăm să latre cât le-a plăcea.”
Și adevărat, că-ndată
Ce drumeții au purces și nu s-au mai apărat,
Laia de câini toată
Au început a tăcea
Și nu i-au mai supărat.

Acei carii sunt deprinși să vorbească rău de toți,
Orice văd în ochi hulesc, ca când lor nu le-ar plăcea,
Însă dacă ești cu minte, cată-ți de treabă cât poți,
Căci ei oricât să te latre, dar, în sfârșit, vor tăcea.

Sau când te latră un câine,
Astupă-i gura cu pâine.

Mincinosul

Traducere din Ivan Andreievici Krâlov de Constantin Stamati

Întorcându-se din călătorie
Un boiernaș odată, sau poate și boier mare,
Au ieșit cu un amic sara la câmp spre primblare
Și au început a spune cu fală și cu mândrie
Multe minciuni mari și mici, de cele ce-ar fi văzut.
Dar, în sfârșit, au strigat:
„Lucru ce am văzut eu nu poate fi de crezut
Că voi mai vedea în viață,
Mai ales în țara voastră, unde este când prea cald,
Iar alteori lângă sobă de frig nasul îți îngheață;
Alteori soarele piere, alteori arde și frige.
Iar acolo unde am fost eu,
Îi mai frumos decât în rai.
Oh, fraților, ce trai!
Oh, cât sufletul meu plânge
Și cât îmi pare de rău
Că am venit pe aice!
În sfârșit, n-am ce mai zice,
Decât îți spun că nici știi acolo când este noapte,
Și anul întreg petreci frumos ca luna lui mai,
Iar să sameni sau să ari nici trebuință nu ai,
Căci toate cresc de la sine, gata de mâncat și coapte,
Precum, de pildă, la Roma am văzut un castravete
Într-o grădină sub un perete,
Care, să nu spun minciuni, era mare cât un munte”...
„Apoi curios îți pare, atunci celălalt i-au zis,

Când pământul este plin de aceste minuni multe;
Precum și eu înadins
Îți voi arăta acum o minune mai ciudată,
Și cred că un așa lucru tu n-ai văzut altădată.
Vezi tu peste acea gârlă podețul acel înalt,
Pe care avem să trecem? Deci măcar că este prost,
Însă este minunat,
Căci la noi, în țara noastră, orice mincinos au fost,
Vrând ca să treacă pe dânsul, n-au ajuns la jmătate,
Și podul s-au prăbușit de la sine;
Iar acel ce minciuni nu spune,
Și în caretă să treacă poate”...
„Dar gârla adâncă este?”
„Oamenii zic că fund n-are.
Deci, iubite călător, în lume sunt minuni multe,
Ca aceste,
Măcar că tu ai văzut castravete cât un munte”...
„Ca muntele să nu fie, însă cât o casă mare.”
„Și cât casa nu se poate,
Însă orișicum să fie,
Dar tot, mi se pare mie,
Podul mai curios este decât minunile toate,
Căci el nu poate să ție nicidecum pe mincinoși,
Precum în vara aceasta de pe dânsul au căzut
Doi călători lăudoși:
Apoi aceasta îi mai de crezut
Decât că pepenii Romei sunt mai mari decât la noi.”
„Oh, să mă ierți, frățioare, dar, zău, tu nu știi ce zici,
Căci tu nu știi că la Roma casele sunt așa mici,
Că abia pot să încapă în ele un om, sau doi?”
„Fie, însă iată podul, dar eu cu tine nu trec,
Căci pentru un castravete eu nu vreau ca să m-înec.”
Atunci călătorul zise: „Și eu mă unesc cu tine,
Să trecem prin vad mai bine...”

Judecați câtă rușine
Pate omul mincinos;
Deci, oare, nu-i mai frumos
Să vorbim puțin și bine?

Vulturul și albina

Traducere din Ivan Andreievici Krâlov de Constantin Stamati

Fericit om este care se preamărește în lume
Prin servicii și vrednicie,
Făcând sunet între oameni a lui isprăvi mari și nume,
Dar cât îi demn de cinste și cel ce în sărăcie
Necunoscut și smerit trudește și ostenește
Pentru binele comun.
Care nici o recompensă alta nu sperează
Decât pacinicul său cuget în taină se fălește
Că putu folos să facă ca un patriot prea bun,
Precum vulturul odată, văzând harnica albină
Zburând din floare în floare, ostenită, obosită,
Îi zicea cu defăimare: "De tine foarte mi-i milă,
Că ești de tot ticăită,
Măcar că ești învățată și lucrezi cu iscusință;
Dar în stup sunt mii ca tine ce lucrează cu silință,
Lipind faguri vara toată,
Și, în fine, pentru trudă nu câștigați altă plată
Decât că cel ce culege
Rodul vostru nu alege,
Care au lucrat mai cu deosebire,
Și căruia i se cade răsplătire.
Deci între mine și tine este mare osebire,
Căci eu aripele mele le deschid cu sunet mare,
Mă sui mai pe sus de nouri, împrăștii frică și groază
Păsărilor zburătoare,
Încât nici una să zboare de la pământ nu cutează;
Păstorii de a mea grijă lângă turme privighează,

Iar iepurii din dumbravă nici să iasă îndrăznesc
Dacă pe mine mă zăresc.
Atunci albina răspunde: „Ție slavă se cuvine,
Și cerul a sale daruri reverse-le peste tine,
Și crede că nu-ți pizmuiesc,
Căci tu pentru tine în lume gândești ca să-ți fie bine,
Iar eu sunt mijlocitoare îmbelșugării comune,
Și pentru dânsa trăiesc,
Fiind foarte mulțumită de-am putut cu a mea gură,
Să pun în fagurii noștri de miere o picătură...”
Patriotule,-nțelege folosul albinii mele,
Făcând bine țării tale, și nicicum nu te înșele
A vulturului mândrie, sau al lui zburat fălos,
Căci, precum vezi, el trăiește neaducând nici un folos,
Ce mai ales socotește
Că patria cu al său lapte
Te-au crescut și te hrănește.
Apoi și a tale fapte
S-aducă acestei maice măcar un pic de folos,
Ca să nu te mustre gândul că nu i-ai fost fiu duios.

Țăranii și pâraiele

Traducere din Ivan Andreievici Krâlov de Constantin Stamati

Nemaiputând să rabde țăranii
Pagube și jafuri multe,
Ce le făcea în toți anii
Pâraiele ce curg din munte,
S-au dus să se tânguiască, cerând milă și dreptate
La râul acel mai mare,
În care curgea pâraiele toate;
Deci plânsoarea lor era foarte însemnătoare,
Căci pâraiele rupsese țarini și grădini sădite,
Iar aiurea înecase mori, case, oameni și vite,
În timpul când totdeauna râul cel mare curgea
Lin, încât nu ajungea,
Cu mărețele lui valuri,
Orașele răsfățate ce era pe a lui maluri.
Apoi socotea țăranii că el va face dreptate
Și va propi pe pâraie de la jac și strâmbătate.
Dar zadarnică speranță, căci ei lângă râu viind,
Și luând sama mai bine,
Au văzut pe dânsul plutind
Toată a lor avuție ce pâraiele răpise,
Pe care râul le primise
Și le înghiță în sine...
Deci bieții țărani atunci unul la altul cătând,
Și capetele clătind,
Între ei așa vorbi:
„De ce să mai pierdem timpul spre a ne tângui,
Căci nimic vom isprăvi,
Și nici vom afla dreptate,
Dacă cei mici cu cei mari împart drept pe jumătate.”

Această pildă o înțelege
Cugetul dregătorului celui făr' de lege,
A căruia avuție ca fumul se risipește...
Și măcar testament de lasă să s-împartă la săraci,
Din ce-au răpit jumătate, dar Domnul nu primește,
Pomană din bani străini, măcar biserici să faci.

Țânțarul și păstorul

Traducere din Ivan Andreievici Krâlov de Constantin Stamati

Un păstor dormea la umbră, având păzitor pe câini,
Iar un șarpe văzându-l, iese de sub spini,
Se târăște pân' la dânsul cu limba de venin plină,
Voind să-l muște de moarte...
Iar unui țânțar de-aproape, fiindu-i de dânsul milă,
Împunge pe somnorosul cu pliscul în nas cât poate.
Deci trezindu-se păstorul, pe șarpe l-au omorât,
Dar mai întâi pe țânțar așa de rău îl plesnise,
Că jos mort l-au oborât,
Măcar că el de moarte îl mântuise.
Cel slab oricât celui tare de cearcă să-i facă bine,
Și vrea ochii să-i deschidă ca adevărul să vază,
El să nu spereze altă răsplătire pentru sine
Mai bună decât țânțarul când să ne muște cutează.

Lupul și păstorul

Traducere din Ivan Andreievici Krâlov de Constantin Stamati

Lupul oarecând,
Lângă stână stând
Și prin gard privind,
Au văzut ciobanul alegând un miel,
Ce au fost mai gras,
Și tăindu-l fără de milă, l-au pus frumos în frigare,
Iar câinii se uita stând lângă el.
Deci lupul, oftând, în lături s-au tras,
Zicând către câini cu ciudă prea mare:
„O! să fi mâncat eu mielul, ce calabalâc ați face,
Iar păstorul îl și frige și stâna cată și tace!”
Așa și stăpânitorii dau porunci cu strășnicie,
Să nu jăcuim poporul, că vom cădea în urgie.
Așa și sânții călugări ne spun din amvon cuvinte,
Să nu iubim avuție, că iadul ne va înghite.
Și apoi ei însuși fac
Cu noi cum li-i mai pe plac.
Deci și noi dup-a lor pildă pe cine putem jupim,
Iar în Săptămâna Mare câteodată ne spășim,
Și iarăși păcătuim.

Motanul și bucătarul

Un oarecare bucătar, fiind și cam învățat
Și foarte evlavios,
Într-o zi s-au dus la crâșmă în sat,
Iar în cuhne au lăsat
Pe-al său motan credincios
Bucatele să păzească de șoarecii stricători
Și de guzganii răpitori.
Dar întorcându-se vede,
Și nu poate crede,
Găsind motanul pe masă,
Ce se trudea mâncând
Și spârcuind
O găină grasă.
Atunci el, ca un orator și ca un om învățat,
Au strigat:
"Oh, motane mâncăcios! Oh, tâlhar făr' de lege!
Nu te temi de Dumnezeu, lăcomia să te-aplece,
Onorul să-ți feștelești, făcând lucru de rușine,
Mâncând bucate străine!
Sau poate că ai uitat
Că toți vecinii vor zice că motanul cel smerit,
Ce ni se părea cinstit
Și rușinos,
Îi ca un lup mâncăcios,
Și trebuia izgonit sau îndată spânzurat!
Când eu către toți așa te-am lăudat,
Că motanul meu
Se teme de Dumnezeu..."
Motanul însă ascultă aceste sfaturi și tace,
Forcăiește și mănâncă, căci găina-i place.
Acole ritorul nostru nu știe ce să mai zică,
Căci motanul tot ascultă, tace mulcu, tot mănâncă...
. . . . . .
Iar eu bucătarului i-aș zice

Să nu umble cu vorbe înțelepte,
Dacă nu vrea motanul să-i mănânce
Găina
Sau slănina,
Ce mai bine să-l deștepte
Cu un băț, făr' a-i spune multe,
Dacă vrea motanul să-l asculte.
Sunt și mulți din dregători
Ca motanii stricători.

Aceste pilde-nțelepte,
Pentru omul făr' de cuget și plin de năravuri rele,
Sunt fabule și jucărele,
Căci într-însul fapta bună nu poate să se deștepte.

Table of Contents

Fabule
Domnia elefantului
Mascurii în vie
Leul și țânțarul
Măgarul împodobit
Prietesugul cânesc
Răpitorul
Aslanaș cel bogat și momița lui
Ciuma dobitoacelor
Bătrânul țăran și moartea
Frunzele și rădăcina
Gâștele
Leul la vânat
Vulturul și paingănul
Drumeții și câinii
Mincinosul
Vulturul și albina
Țăranii și pâraiele
Țânțarul și păstorul
Lupul și păstorul
Motanul și bucătarul

Table of Contents

Fabule	1
Domnia elefantului	2
Mascurii în vie	4
Leul și țânțarul	7
Măgarul împodobit	9
Prietețugul cânesc	11
Răpitorul	14
Aslanaș cel bogat și momița lui	16
Ciuma dobitoacelor	18
Bătrânul țăran și moartea	21
Frunzele și rădăcina	23
Gâștele	25
Leul la vânat	27
Vulturul și paingănul	29
Drumeții și câinii	31
Mincinosul	33
Vulturul și albina	36
Țăranii și pâraiele	38
Țânțarul și păstorul	40
Lupul și păstorul	41
Motanul și bucătarul	42